

KAKO BOMO LETOS ŽELI? Ali na ta način v raznih krajih sveta kakor priča gornja slika?

Polom USA politike na Kitajskem, ki vodi v nove napake

Vsa pomoč, dana reakciji v Aziji, bila zama.

— Anglija v strahu za svoje interese v Hong

Kongu, zato si želi varstva Zed. držav.

Ameriška vlada je mnogo let smatrala, da je Kitajska naša satelitka in je z njo s tega stališča tudi ravnala.

Dobili smo tu pa tam v propagandne namene ženo sedaj tukaj.

Kaj je bil namen — in kaj rezultat?

Kakor v Grčiji, je ob enem

bili enak namen ameriške politi-

mogočega publicitete. A sedaj je to preč.

Stroški visoki — uspeha ni!

Madama Ciang Kaišek, ki je pred nekaj meseci prišla v Ameriko, da pridobi Trumana za odprto intervencijo na Kitajskem v obrambo njene moža, ni uspela. Vlada v Washingtonu ji je pomagala, da je prišla sem z letalom na naše stroške. Dokler je bila v Washingtonu, je bila tudi z vsem preskrbljena — seveda na vladne — to je — na ameriške stroške. Ko pa je uvedla, da Zed. države ne bodo poslale svoje oborožene sile na Kitajsko proti ljudstvu, ki se je uprla staremu redu, je šla v zavjetke k nekim svojim sorodnikom in listi so poročali, da živi v palači, v kateri ji ni sile in ji je nikoli ne bo. Kajti njen mož si je nagrabil dovolj ameriškega zlata — zase, zanje in za druge pajdaše, da so z "dobrim" denarjem preskrbljeni za vse življenje.

Washington je to v slučaju Kitajske še posebno poskušal že mnogo let, a končno le priznal, da to ne gre in pa da vrh tega tudi poskusi stanejo toliko, da se je končno batil škandala, akò bi kdo take stvari resno preiskoval.

Posledica politike zvezne vlade na Kitajskem je, da smo med tamošnjim ljudstvom svoj ugled izgubili, je pa še možno, da ga vsaj nekaj dobimo nazaj.

(Konec na 5. strani.)

Na Kitajskem smo vojno izgubili in to je Acheson reporterjem, pa tudi senatnemu odseku za vnanje zadeve priznal, toda krivdo je vrgel na nesposobnost Ciang Kaiškovega režima. V enem intervjuju je celo dejal, da neglede koliko sto milijonov potroši, v slavnatega moža ne moreš ubrizgati življena.

Washington je to v slučaju Kitajske še posebno poskušal že mnogo let, a končno le priznal, da to ne gre in pa da vrh tega tudi poskusi stanejo toliko, da se je končno batil škandala, akò bi kdo take stvari resno preiskoval.

Posledica politike zvezne vlade na Kitajskem je, da smo med tamošnjim ljudstvom svoj ugled izgubili, je pa še možno, da ga vsaj nekaj dobimo nazaj.

(Konec na 4. strani.)

Gospodarsko stanje Z. D. se poslabšuje

Brezposelnost podporo prejema že blizu dva in pol milijona delavcev in število narašča. Tako poroča Federal Security Agency.

Število zaposlenih v aprilu je prilično naraslo, toda večinoma na farmah in drugih sezonskih poklicih, npr. pri gradnji in pojavljivanju cest, pri podiranju razpadajočih hiš v slumih itd.

Glasom druge vladne statistike so dohodki ameriških konsumentov bili v prvem četrletju tega leta nad tri milijarde dolarjev nižji kakor lani v istem času.

To je znak, da smo res v "recesiji".

Mnogi ekonomi na finančnih straneh velikega časopisa nam zatrjujejo — nič se bat — če, to je zdrav pojav! Nato nas točajo, da prave krize ne bo — le uravnovesje pravila, da je produkcija dosegla sedaj toliko stopnjo, da krije zahteve odjemalcev in se jih ostane mnogo blaga za tuje trge.

Tuji trgi pa so sedaj od muh. Večino našega izvoza gre sedaj

dočlam, ki so se priglasile v Marshallov plan. Torej ga jim pošiljamo na naše stroške. Ameriški delavec ne ve, da mora za vse take dajatve delati zastonj.

Res tako izborna urejeno, da si misli: "Ce bi tega ne bilo, pa bi bil na cesti namesto v fabriki ali v majni!" Tako Trumanova administracija zavira sedanjino recesije. Ako in ce pa se ji bo težko ekonomsko krizo posrečiti preprečiti je še uganka! Delavci, ki se drenajo v uradih, v katerih se prijavljajo za brezposelnostno zavarovalnino, niso nič kaj uverjeni, da je kača nova prosperita tik praga. In ekonomi vedo, da tudi ako se zakopljemo v novo vojno, ne bo pomagalo, ker plačo bi delavelci prejemali na upanje zvezne vlade in morali jo bi izdati v obliki stotih davkov nazaj kakor sedaj.

Tudi stavke, kakršna se je dogodila v začetku maja pri Fordu v Detroitu, ne pomagajo v blagostanje. Pričela se je ne zaradi kakšne zahteve za višje moarde ampak vsled uvajanja tehničnega

sistema, ki delavca ob tekočem traku žene na pretek. Ni več treba, da bi boss vpil nate, hurry, hurry! Mašina te naganja.

Po anglešku pravijo temu sistemu "speedup". Tudi najboljši udarniki v Jugoslaviji bi se čudili, kaj to pomeni, ako bi dobili priliko postati "udarniki" ob ameriškem "speedup".

Cemu se je unija lotila baš Fordove družbe, ki uposluje vsega skupaj precej nad sto tisoč delavcev, je njena zadeva. Ve pa vsak delavec, da se Fordu s produkcijo nič, kaj ne mudi. A kadar pa je Fordova tovarna v teku, teda se morajo delavci žuriti z vsemi svojimi silami, da se bi ja kje kaj ne ustavilo!

Fordova družba bo prodala prav toliko avtomobilov v tem in v prihodnjem letu in njen profit koncem konca ne bo zmanjšan vsled stavke. A zaostale medde pa si delavci seveda ne bodo mogli nadomestiti, ker ne bo dela čez ure in pa ker se trg za avte znižuje.

Torej smo sedaj v takem ekonomskem položaju, ko bodo

Ameriški farmarji v boju za zaščitenje svojih koristi

Farmarji v naši deželi so strokovno dobro organizirani. Vrh tega so tudi politično zavedni. V poslanski in senatni zbornici je farmarski blok tako močan, da mu niti bankirski blok ne pride do živega. Zato običajno dela oba skupaj.

Kongresniki in senatorji, ki pravijo, da zastopajo poljedelce, so večinoma veleposestniki. Kadar časopis piše o "farmarskem" bloku v zvezni zakonodaji, si bi neuk čitatelj lahko predstavljal, da so to zastopniki tistih poljedelcev, ki si sami obdelujejo svoje farme.

V resnicni farmski blok v kongresu zastopa v prvi vrsti prekupec. Torej milijonarje, ki trgujejo z žitom, z bombažem, rižem, ki zalagovali klavničko industrijo itd.

V prejšnji krizi je bilo na tisoče malih farmarjev ob vse. A tudi veleposestnikom je šla trda. Zvezna vlada jim je prišla na pomoč, da jim je plačevala za pridelke, ki jih niso — pridelali! Torej zato, da je pridele znižala in s tem obvarovala cene na stopnji, ki so krile stroške.

Ako pa so bile cene na prostem trgu vseeno nižje, je vla- da plačala razliko.

Ta proces je znova v teku. Farmarji se boje — oziroma spekulanti, ki od njih njihove proekte kupujejo, da utegnejo cene v sedanjem negotovem ekonomskem stanju pasti in to bi pomenilo za veletrgovce z bombažem, plenico, koruso, z mlečnimi izdelki itd. tolikinske izgube, da bi marsikdo moral v polom.

Torej naj zvezna vlada jamči, da teh izgub za farmarje in poskusite ne bo in predstavnikov, da bi podvzete izplačalo. Nista uspela. List je prenehal.

Bili so časi, ko smo imeli v naših vrstah aktívne Srbe za socialistični "spirit": Blago Žikića, Milana Polovina, M. Lučića, Petra Kokotovića — "človek jih bi tu lahko našel všeč za dolgo, kajti več kot sto zelo aktivnih, razumnih Slovov, ki bila v našem pokrovu." Proletarci imamo med njimi sedaj le malo narodčnikov. Komunisti so se skušali utrditi s svojo posebno celico in z listom "Slobodna Reč". A v

kampagni obljubili.

Sedaj je kongres došelil farmarjem za možne izgube na trgu in več subvencije in ob enem agrikulturni oddelku zvezne vlade poljedelcev departmente posameznih držav instruirajo, koliko naj farmarji pridelajo letos manj krompirja, manj žita, manj tega in onega, da ne bo spet treba klati pujske in drugo klavno živino kakor se je v prejšnji krizi.

Znižanje smrtnih slučajev med jetičnimi

Lani je bilo v Illinoisu med jetičnimi 33 smrtnih slučajev na vsakih sto tisoč prebivalcev, ali 2.09 manj kot leto prej. Sploh bo za trebljenje jetike že mnogo let uspeva. Največji odstotek smrtnih slučajev je lani v tej državi povzročila srčna hiba.

KOMENTARJI

Zbirka in preseja urednik

V Detroitu je začel nedavno izhajati list "Draža". Tiskan je v cirilici in v latinici. Gradivo v njemu je v srbsčini in nekaj v jugoslovanski kraljevini skupaj. Takrat je bilo v jugoslovenskem "kraljevstvu" saj nekaj idealna sedaj pa je v njemu praznina, da bi bolj kraljevski kot pa so bili v času prve svetovne vojne vsi jugoslovanski kraljevini skupaj. Mališa J. Šutovič, izdajatelj "Draža", je napisal tudi knjigo "People's Tragedy of Enslaved Yugoslavia". Poslal jo je v dar članom vladne ter drugim imenitnim ljudem v njihove odgovore. Stara rutinska reč: "... smo knjigo prejeli, gospoda tega in tega ne bi bilo doma, mu jo bomo izročili čim se vrne ... hvala za naklonjenost" itd.

Skoda je teh Slovov. Posebno onih, ki so bili nekoč revolucionarno vzgojeni, potem pa so se vstopili v šovinizem. Nekateri izmed njih si že neneve vojne — v veri, da je možnost za zgraditev velike Srbije še tu — ker v bodoče bodo Zed. države ter Anglija zmogavale ... Mar naj bi ti ljudje svoje kritične, strokovne ter finančne zmožnosti porabili ljudstvu — svojemu rodu v korist na drug način, ne s prestopanjem z levice na desnico in ne s prostozidarstvom v samostan popa Dionisija.

Monarhizem, kadar zalaže v hinavščino, v brezmejno hlapčevstvo in v litanje kraljevskih palcev na nosah, je ostredna bolesnost. Kajti vse je bilo vse na način papirju in računaju za dvanašt številki na leto \$. Obsegajo vsega skupaj toliko več (Konec na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

V našem uradu se je oglašil prijatelj, ki je obnovil naročino ter prispeval v tiskovni sklad ostali znesek od svojega dvajsetaka — namreč \$17.

Govorili smo o stroških, kako bi bilo možno kje prihraniti itd. Poudaril je, da točno ve, da se noben list ne vzdržuje samo z naročino, niti glasila unije, dasi morajo člani plačevati zanje gotov znesek v asementu.

Veliki dnevni in magazini si pomagajo z oglaši. Najbolj razširjeni magazini so natrpani s kričavimi, barvnimi oglaši od druge pa do zadnje strani. Ako pa se kakemu takemu listu pripeti, da ne dobi dovolj oglašov, preneha. Lastniki jih izdajajo radi profita in če dobička ni, se loti kakega drugega podvetja.

V Prosveti pravi Milan Medvešek, da ji bo pomagano kriti deficit, ako se društva oziroma članstvo SNPJ zavzame dobiti dnevniku novih naročnikov in po oglase. Oglasov ima Prosveta posebno v svoji sredini izdaji precej, mi pa prav malo. Le redkokatero društvo se nas še spomni z oglasom. Največ si pomagajo oglašati svoje prirede, ki so brezplačni. V Chicagu so bili letos izjemna federacija SNPJ, "Slovenski dom" št. 86 SNPJ ter društvo "Delavec" št. 8 SNPJ.

Trgovci, obrtniki in profesionalci, ki oglašajo v Proletarju, so redki. Torej ni drugega izhoda kot da ta list i v bodoče vzdržujemo s pomočjo tiskovnega skladu. Reklami smo že v prejšnji številki, da smo letos dobili vanj nad tisoč dolarjev manj kakor lani do tega časa. In potem smo skozi poletje pričeli še s posebno kampanjo.

Imeli smo lani zelo uspele prirede v korist Proletarja v Clevelandu (Zarja), v Waukeganu (Štirje povske zbori) in v Chicagu.

Potrebno je, da jih aranžiramo tudi letos. V Chicagu bomo imeli v soboto 9. julija piknik v ta namen.

Veliko je priložnosti, ko kdo lahko vzame polo papirja ter vpraša navzoče ljudi za prispevek v Proletarjev tiskovni sklad.

Radi bi tudi, da bi ljudje naročili več knjig iz naše knjigarne. In pa še nad sto izvodov koledarja imamo na rokah.

Na vsak način pa dajmo skrbeti, da bodo naročniki točno obnavljali naročino in kjerkoli mogoče, pridobimo Proletarju tudi kaj novih naročnikov.

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Tone je bil sicer še vedno polklapan, toda — Avgustu bi se ne odrekel za vse na svetu. V tem se je skrivalo nekaj, kar je zanj dehtelo po — umetnosti. S tem se je priljubljal ljudem, povrhu pa si je tam lahko privočil marsikatero šalo, ne da bi mu jo kdo zameril. In napisled, po vseh naših zakotijih ne cvete nobena stvar bolj kot "vici". Ustvarjata jih nedelavnost in brezupno dolgočasne, ne samo "dvoumni", marveč tudi kar "kosmate", ne da bi se pri tem kdo vznemirjal, razen naših žensk, ki pa se samo sklonijo in tako nasmijajo, pač zaradi lepšega. V "vicih" pa je bil Tonček nenadkritljiv, vsaj po mnemu nekakršnem. Včasih jih je pošiljal "Koprivam" in Zagreb, kasneje pa "Totemu listu" in Maribor, iz katerega si je v zameno zapomnil druge, vsaj vse "boljše". Točasopis je tudi bilo edino, kar je imel naročeno in kar je do zadnje vrstice prebral.

Po zadnjem udarcu, ki ga je bil dobil, bi vloge prevzel gotovo ne sprejet, aki bi mu tisti trenutek ne padlo v glavo nekaj, kar je odločilo.

"Ali bosta Klemenčeva tudi prišla?" je vprašal Slavič.

Ce nočeš, ju ne bom povabil. Pa saj njega skoraj da ne bo tu," je rekel Slavič.

"Né, naj kar prideta. Vsa jona, če njega ne bo," je menil Tonček in obraz mu je zasijal.

"Preclu in Manci bom rekel. Ta dva se menda najbolj pozna ta z njima," je menil Slavič.

Tončkov duh je snoval nekaj velikega, nekaj "umetniškega", o čemer je bil globoko prepričan. "Rdeči raj" naj bi se imenovala vsa stvar. Giza Klemenčeva naj bi bila srednica tega "Rdečega raja", ki bi jo pokopal. Napisal je dva kratka, a "jedrnat" govora, ki ju je izročil dve mači fantoma iz Prosvetnega društva: na višku vsega bi moralata dva govora do kraja zrušiti Gizo in jo onemogočiti pri Svetem Ivanu. Se nikdar se ni Tonček tako naslajal ob nečem, kar takrat ob svoji veliki zanimali. Njegov duh je še vedno snoval, še dodajal "Rdečemu raju". Na tleh, zmrvrjavljena in za vselej uničena, pa se je valjala Giza Klemenčeva. "Črni oblaki so jo pokopali. Ni verjela, ni se jim hotela izogniti." Užaljeno Tončkovo srce je sladostrastno uživalo.

4

Giza nikakor ni hotela in ker sta jo Franc in Manca tako prosila, in ker se ji je zdelo, da bi ju s tem odbila, se je vdala. "Ampak samo za eno uro," je še

ki so še nedavno imeli v srcu vsaj malo idealizma, je tu klavrnco čepelo v svojih sobah. Živeč od tisoč dinarjev mesečne plače, za katere si niso mogli kupovati niti obleke niti knjig, a poleg tega se razen z golim poučevanjem niso smeli z nčimer ukvarjati, ker niso hoteli tako, "kakor je želet gospod Zadravec, kakor je želet kaplan Magdič in mežnar Rebernik.

Smeli so celo piti, samo politiko in prosveto so morali prepustiti ivanovskemu Avgustu Tončku Reberniku.

Ta večer so ti učitelji sedeli skupaj za mizo, razen Rožmana in Šmona, ki sta sedela, prvi pri Podlesku, drugi pri Korenoviču. Kjer so bili Podlesek, Šmon in Koren, je bilo zelo glasno. Zofija je sedela dokaj dostojanstveno, lepo oblečena, kar blesteča s svojim belim obrazom, in se je neneh ozirala po učiteljih, ki so sedeli s Preclcem na sredi nekoliko niže od nje.

Avgust je že bil maskiran. Že s samim nastopom je vzbujal "salve smeha". Kakor po naključju se je ustavil pri svojih dveh prosvetarjih, ki sta v mislih ves čas nemirno obnavljala vsak svoj govor.

"Ali sta pripravljena?" Fantata sta pritrdirila. "Sele ko vama bom pomignil," je še poučeval, "začnita. Najprej ti, Ivan, potem pa Matevž. Ali mislita, da bo vžgal?"

"Kako ne!" je rekel Matevž. "Dali ji bom popra. To bo šla z dolgim nosom!"

"Jaz bom kmalu začel, moram jo izzvati," se je smejal Tonček.

Zares je Avgust počasi prihajal v svoj "element", kakor je Tonček temu rekel, in ljudje,

ki so prišli brez vsakih predsedkov in skorajda tudi brez vaska-

kega sramu, so se krohotali, da

je se soba tresla.

"Ali je neslan," je rekla Manca in se žalostno nasmehnila. "Kar sram me je."

"Kako naj bi se zavedal, da je pojac," je odvrnila Giza.

"Mir, gospa," je menila Pavla. "To je njegova najboljša in edina resnična vloga. Razen, če začne s svojimi ljubezenskimi žalivlji," in prasčila je v smeh.

"To še ni nič," je dejala Oliva, "se še ni vigral! Jih bo še klatil, kar naprej me je že sram!"

"Zdaj streže Podlesku in Šmonu," je dodal Franc. "Ta sta strokovnjaka za mastne vise!"

Avgust pa je igral dalje svojo vlogo. Od splošnih dovitipov je zdaj prehajal na drugačno snov:

"Letova se je posameznik, pri čemer je, bodisi da je bil pijan, ali pa je mislil, da tudi to sme, prijeman ženske za roke, se našlanjal na njihova ramena, zlasti učiteljicam, tako Olivi in Pavli, ki se nista upali ganiti. Kasneje se je izkazalo, da to ni bilo v programu, pa ga je njenog snuoči duh zanesel na to polje, kjer mu je potem dokončno spodelil.

Pavla se je sicer zasmajala, ko se ji je Avgust naslonil na rame, a Oliva je začela kar gondrijati. Ko pa je Giza videla, da tudi sama pride na vrsto, mu je kar naprej rekla:

"Vi, če mislite tudi pri meni uganjati, take vice, vam bom takoj prisolila, da se boste zvrnili v kot!"

"Aa!" je zaklical Avgust, "že reagira, se že začenja!" Ljudje so se smejali tudi temu, kakor bi se sleherni njegovi neumnosti.

Tembolj so se tisti, in teh ni bilo malo, ki jim je bilo namignjeno, da se bo začelo!

"Jaz grem!" je dejala Giza in se dvignila. Tedaj jo je Manca ujela za roko.

"Sedit, gospa!"

"Pustite bedaka," je dodal Precl.

"Mu bomo že povedali!"

(Dalje prihodnjič)

Ameriška delavska federacija ustanovljena 15. novembra 1881.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE

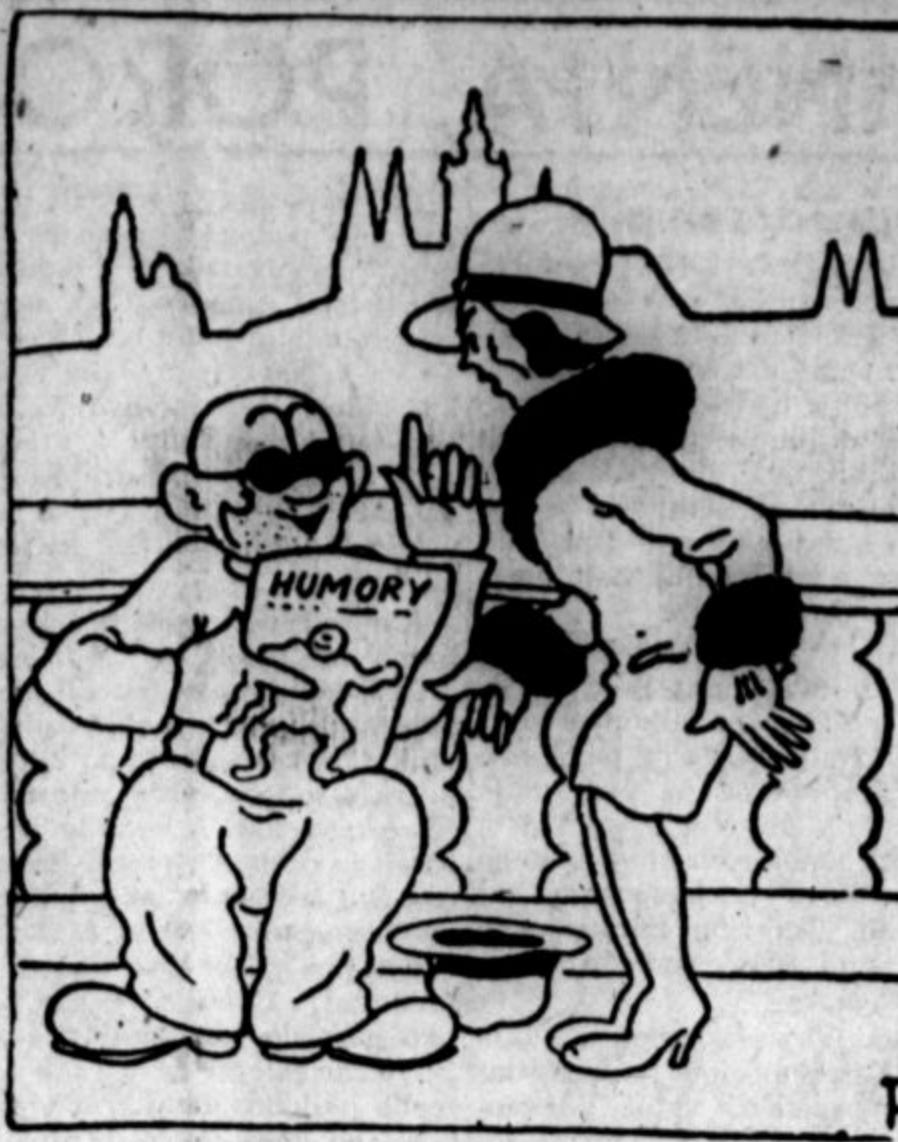
CHICAGO 23, ILLINOIS

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-861

424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

"Kaj, slepi ste, beračite, pa revijo berete?"

"Saj ne berem, samo slike gledam!"

Z UPRAVNIŠKE IN UREDNIŠKE MIZE

John Kobi, Duluth, Minn., je poslal vstop za prodane izvode Koledarja, obnovil je naročino in napravil je nekaj omemb. Med drugim piše: "V nedelj 1. maja sem obiskal našega pionirja Johna Terana, ki je v bolnišnici na Elyju (Minn.) že sedem mesecev." Dodaja da je Teran težko bolan in pa da dolge bolezni posegajo po prihrankih prizadetega z veliko žlico.

Lanskega koledarja nekateri v starem kraju niso prejeli. Tudi list prejemajo ta ali oni pogostoma, drugi pa nereno. To ne velja samo za Proletarca temveč tudi za vse druge liste, ki so dovoljeni prihajati v Jugoslavijo. Na pritožb smo poslali lanski letnik koledarja v drugič, Matt Tušek iz Power Pointa, O., smatra, da bi morali onim, ki so te tiskovine naročili, dener vrtini. Poizvedeli smo, kako stališče imajo v tem drugi listi.

Kadar se preselite, pošljite nam novi naslov ako mogoče že prej, da lahko napravimo spremembo ob času. Drugače nam pošta naslovnikov list vrne, aka ga ni več tam, in nam zaradi svoje stroške.

Prošlo nedeljo 15. maja je imelo društvo Delavec št. 8 SNPJ v So. Chicagu slavnost 45-letnice, ki je res lepo uspel. Kaj več o nji v prihodnji številki.

John Vitez, Bridgeport, O., je poslal vstop za 40 izvodov Koledarja, ki ga je razprodal v svoji soseskini. Math Praprotnik, Ely, Minn., jih je prodal 16 in poslal je vstop tudi za oglase.

Frank Bregar, Avella, Pa., jih je prodal osem in naročil še enega. Joseph Ovca, Springfield, Ill., je poslal vstop za 27 izvodov.

Omenjeni je, da ima še tri, ki jih bo skušal prodati. Jacob Ambrožič, McKees Rocks, Pa., je poslal vstop za še ostale koledarde (26 izvodov) in pa za oglase v njemu. Louis J. Lessar, Eveleth, Minn., je naročil 20 izvodov Koledarja. Frank Ilersich, Virden, Ill., je naročil en koledar za v starj kraju. Koledar smo naročili svojem v starem kraju tudi mnogi drugi naši rojaki. Mi pa smo jih nekaj poslali centralnim knjižnim zavodom. Ako boste od prejemnikov dobili pisma o tej knjigi, prosimo, sporočite nam.

John Krebel iz Clevelandova sporoča, da je Stanley Dolenc, ki je bil omenjen v prejšnji številki pod tem naslovom, naročino obnovil. Vedeli smo, da bo storil čim dobi pojasnilo z našimi strani.

Dalje Krebel omenja, da bi rad kaj pisal v Proletarca, a mu čas ne dopušča, ker tajnikuje društvo (Naprej št. 5 SNPJ) ki v SANSU v pevskem zboru Zarja in ima poleg teh še razne druge odbore. Vrh tega pa še poteka naročnikom Proletarca katerim naročnina poteče, in t.i. so raztreseni po vseh krajih mesta.

Francis Jenko, Ely, Minn., je nam poslala eno izmed mnogih publikacij, ki so izšle k stoletnici od kar je bila Minnesota priznana za državo. Pamflet licijo lepe zgodovinske slike in risbe ter vsebuje mnogo podatkov.

ne prejema Proletarca, dasi ga je obnovil še lanskoga decembra. Urednik mu je dejal, da bo stvar preiskal Clarence Zaitz in mu sporočil kako se dogodilo, da je njegovo ime izginilo z naročniškega seznama. Naročnina je bila uknjižena čim jo je izročil in vsota \$2 listu v podporo izkazana v Proletarcu z dne 22. dec.

Sedaj so se vse te države razdelile — ene v atlantski part pod vodstvom Zed. držav, druge pa so v sovjetski sferi. Jih lahko uganete, katera spada v prvega in katera v drugi blok novega "ravnotežja" sil, ki se pripravljajo na vojno?

To statistike je objavila Vzgojna, znanstvena in kulturna organizacija Združenih narodov (UNESCO) in za podlago so jo služile številke iz leta 1947 — uradne in neuradne. Stevilo prebivalcev so tega leta imelo:

Albanija	1,150,000	(neurad.)
Andora	5,000	"
Anglija	49,539,000	"
Avtstria	6,920,000	"
Belgia	3,421,000	(uradno)
Bolgarija	7,048,000	"
Češkoslovaška	12,170,000	"
Danska	4,146,000	"
Islandija	134,000	"
Finska	3,895,000	"
Francija	41,150,000	"
Nemčija	67,300,000	(neurad.)
Berlin	3,227,000	"
Angleš. cona	22,160,000	"
Franc. cona	5,889,000	"
Amer. cona	18,551,000	"
ZSSR cona	29,000,000	"
Grčija	7,665,000	(uradno)
Madžarska	9,383,000	"
Fanros otoki	30,000	"
Irsko	2,972,000	"
Italija	45,833,000	"
Lichtenstein	11,000	(neurad.)
Luksemburg	289,000	(uradno)
Monaco	21,000	"
Nizozemska	9,629,000	"
Norveška	3,135,000	"
Poljska	23,781,000	"
Portugalska	8,312,000	"
Romunija	16,530,000	"
San Marino	15,000	(neurad.)
Španija	27,503,000	(uradno)
Švedska	6,803,000	"
Švica	4,547,000	"
Vatikan mesto	1,000	"
Jugoslavija	15,000,000	(neurad.)

Amelia Oblak, Elizabeth, New Jersey, je plačala za pet izvodov koledarja in naročila še štiri.

Frank Klune, Chisholm, Minn., je poslal vstop za tri izvode, in Jacob Kunstelj, Ely, Minn., \$16.20 za koledarje in pa za naročino na list, ki jo je obnovil George Kochavar. Listu v podporo pa je dal \$2.

Nobene posebne spremembe v bodočih 50,000 letih

Kakor so nedavno izjavili znanstveniki, bo v prihodnjih 26,000 letih v Evropi vse toplejše, tako da bo vinska trta, ki je sedaj uspevala samo v Porenju na 52 stopnji severne točke na meji Danske, Nadalje izjavljajo, da je verjetno, da bo postal po teh 26,000 letih zoper hladnejše v Evropi, vendar natančni računi za daljšo bočnost še niso povsem gotovi.

Pravijo, da bodo vzroki tem klimatskim izpremembam, prav tisti, ki so izboljšali ledene dobe, ki so se izmenjavalne od pred 600,000 let do zadnjih 20,000 let, to je različna pot naše Zemlje ter enkrat večji, enkrat manjši nagib zemeljske osi. Znanstveniki so pa natančno ugotovili, da ni pričakovati v prihodnjih 50,000 letih nevarnosti kakšn

★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★

PRISELJEVANJE SLOVENCEV IZ BEGUNSKIH TABORIŠČ V USA

Kot znano je zvezni kongres pred letom sprejel izjemno postavo, ki dovoljuje, da sme na seljenški oblast dobiti sem par sto tisoč razseljencev. Žive v taboriščih v Nemčiji, v Avstriji, v Italiji in nekaj jih je tudi v drugih krajih zapadnega bloka.

Ti razseljenci so ali begunci, ali pa so jih pritrivali iz njihovih rodnih krajev med vojno okupatorji, sedaj pa se pod "komunistične rezime nočijo vrniti."

Kar se tiče slovenskih razseljencev, so to večinoma begunci, ki so šli iz svoje domovine šele ko je bila Nemčija poražena. Veliko oziroma največ jih je v taboriščih v Avstriji (na Korosku) in v Italiji.

Po dolgem moledovanju jih pride nekaj tisoč v Zed. države. Precej jih je že prišlo, najprvo ubežni slovenski duhovniki in intelektualci.

Sedaj pa že precej prihajajo sem tudi "navadni" ubežniki. Največ jih se bilo že prej dopuščenih v Argentino. Zed. države so na drugem mestu, dasi bi večina slovenskih beguncev rajše prišla sem kot pa se nataj Argentini ali v kaki drugi južnoameriški republike.

Veliko se je trudila za dobivanje beguncev v to deželo Liga slovenskih katoliških Amerikanov, ki ji krmari pater Bernard Ambrožič, stalni članek Ameriške domovine. Ligi gre sedaj že zelo trda za dohodke, zato si bo v bodoče iskala dobiti finančno podporo med priseljenci, katerim je pomagala v Zed. države.

S temi begunci se bo značaj nekaterih naselbin precej spremenil, namreč ako postanejo v njih delavnici enako kot so bili v času okupacije — namreč za klerikalizem in proti osvobodilnim frontam.

Koliko teh beguncev je že tu, ne vemo, a najmanj nekaj sto, pride pa jih vsega skupaj kakih 6.000 ako pater Ambrožič pravilno domneva.

On piše med drugim v "A. D." z dne 4. maja sledeče:

"Ni lahko za gotovo reči, koliko beguncev (slovenske narodnosti) pride v Zed. države. Venčar pa vse kaže, da bo nekako takole:

Okoli 2.000 jih pride še to leto. To so tisti, ki že imajo spanzore tu in papirje vložene, ali pa jih bodo dobili v enem mesecu ali dveh. Skoro vsi, vključeni v teh 2.000, bodo prišli k sponzorjem v Amerikani.

Okoli 2.000 jih bo, ki niso in ne bodo dobili sponzorjev med Slovenci. Dobili jih pa bodo, če Bog da, med neslovenskimi Amerikanci. Morda v veliki meri v državah U.S.A., koder do sedaj ni veliko Slovencev nasejenih.

Tudi ti utegnejo priti sem deloma že letos. Če pa ne to letos, pa zgodaj v letu 1950.

Tako torej vidimo, da bomo

dobili sem skupno 4.000 novih Slovencev do prihodnje pomlad ali vsaj poletja 1950.

K tem številkom dodajemo še naslednjo:

Ako bo nova "begunska postava" res tako ugodna kot se napoveduje, pride v drugi polovici 1950 in začetku leta 1951 — še nadaljnih 2.000.

Res je, seveda je res, da so vse te številke za enkrat še na papirju. Toda možnost, da se ta napoved urešniči, je tako velika, da bi namesto besede "možnost" lahko zapisal — verjetnost.

Ce pride k nam v Ameriko tekmo prihodnjih dveh let kakih 6.000 novih Slovencev, se bo v tej reči mogla kosati z Ameriko kvečemu le še — Argentina."

Pater Ambrožič je z nekaterimi begunci, ki so že tu ali pa tisti sem, zelo nezadovoljen. Tako, da se je v izdaji "A. D." z dne 27. aprila zelo znesel nad njimi. O njih pravi med drugim: (priobčujemo dobesedno, z njegovim poučnikom vred):

"Med begunci je namreč nekaj takih, ki so se v begunstvu vse preveč RAZVADILI. Da, celo POLENILI so se! Navadili so se na to, da vse drugi zanje naredijo, navadili so se na to, da se morajo vsem SMILITI, pa če se kje pojavi kdo, ki nima 100% usmiljenja ž-njimi, postanejo HUDI in se pritožujejo pred vsem svetom ustno in pisemno. Taki pisarji po vsem svetu in prosačijo in prosačijo ZASE in tudi dobivajo posebej pomoč od raznih strani, na skupnost pa vse premalo misijo. In zdaj, ko je na vrsti preseljevanje v Zunanjem svetu, pa še nimajo sponzorjev na primer v Ameriki, se JEZE, zakaj jih še nimajo. Za pisarje v svet izmejejo toliko denarja, da bi si lahko z njim marsikaj kupili, in porabili toliko časa, da bi si lahko SAMI MINOGO pomagali, če bi tisti čas porabili za kakšno pridobitno dejavnost in samostojen zasluzek.

Takim je tako, da je zelo težko iskati sponzorje kjerkoli, zakaj čisto gotovo bodo nezadovoljni, kamor bodo prišli. Misliš bodo še naprej, da jih mora ves svet na rokah nositi, pa naj vedo že naprej, da se to ne bo zgodilo. Kamorkoli bodo prišli, se bo od njih pričakovalo, da si z lastnim in trdim delom začno samostojno ustvarjati novo življenje. Kdor se je v begunstvu "scerkjal," bo za samo nadlogo povod, kamor ga bo veter zanesel. Nihče tu v Ameriki ali kjerkoli drugje pa ne želi pomagati, da bi "scerkljani" in spestvani ljudje prišli kam jemati dobro ime drugim beguncem, vsemi slovenskemu narodu in nam ameriškim Slovencem posebe.

Zdeleni se mi je, da je treba tudi to povedati. In sem povedal"

John Tancek piše

GIRARD, O. — Skoro pol leta je minilo od kar sem zadnjči pisal v Proletarca. In takrat je bilo iz Youngstowna, kjer sem živel zadnja tri leta. Moja žena in hčerki so bile rojene in vzgojene v Girardu, ki je nedaleč od Youngstowna. Letos smo se preselili nazaj v Girard. Torej najbo pa za spremembo malo poročila iz Girarda.

Saj ni tu nič posebnega. Kar nekako životarimo. Pred leti je bila ta naselbina kako napredna, polna življenja. Sedaj pa bi skoro lahko reklo, da prevladuje mrvično v nji. Vidim, da tudi v drugih naselbinah ni več tistega naprednega udejstvovanja kot nekdaj. Torej ni zamere, ako smo tudi tukaj podobni živim mlircem.

Nekaj vzroka temu so bile razne spremembe po pričetku minule svetovne vojne. Več pionirjev, ki so bili delovni, je bilo v krtovo (deželo), nekateri smo se postarali, ostali pa pravijo, da čemu bi delali, zapravljali čas in denar, ko pa je rezultat nečesar. Sedaj si mislimo — še par let, pa bo za nas vsega konec! Od zdaj naj delajo drugi, če hočejo! Na mladino pa ne upajo kdo v kaj. Zanima se v glavnem za sport in za zabave, kakor je opisal urednik Zaitz v svojih komentarjih 27. aprila.

Novost tu v Girardu je, da se je ustanovilo društvo z imenom "Slovensko-ameriški dom". V tej organizaciji je skupina naprednih rojakov, v namenu, da si zgradi shajališče naprednih ljudi in da bi tudi mladini dali vzpodbudo za napredne aktivnosti. V ta namen pa bi jo bilo treba seveda najprvo zainteresirati, ker sicer bo za vse naše akcije izgubljena. A bo šlo med mladino morda boljše kakor med starejšimi, ker slednji so vtrijeni kot že rečeno, mladina pa ima oči uprite v bodočnost. Ako bi se v tej smeri organiziralo malo bolj intenzivne kampanje, mogoče bi bili rezultati tako dobri.

Veliko ljudi pravi — o, saj bi pomagal, samo da se kaj prične! Ko pa se "kaj" prične in sponzore state znanze vprašaš, ali bodo sodelovali, ti pa natresejo cele košče izgovorov. "Na koga bom pa dal," ti rečejo, "saj nimate še nič!" In nadaljujejo: "Postavite kaj, pa bomo prišli zraven!" To se bi reklo po domače, obložite najprvo mizo, pa bom prisledil k nej.

Vedeti se mora, da je treba precej tistih "zelenih" prednoje mogoče kaj postaviti.

Nekaterim ni zameriti. Navečili so se vsakojakih homatij, skozi katere so šli pred leti in sedaj nočelo opravka z nobeno vnanjo stvarjo več.

Takim je tako, da je zelo težko iskati sponzorje kjerkoli, zakaj čisto gotovo bodo nezadovoljni, kamor bodo prišli, se bo od njih pričakovalo, da si z lastnim in trdim delom začno samostojno ustvarjati novo življenje. Kdor se je v begunstvu "scerkjal," bo za samo nadlogo povod, kamor ga bo veter zanesel. Nihče tu v Ameriki ali kjerkoli drugje pa ne želi pomagati, da bi "scerkljani" in spestvani ljudje prišli kam jemati dobro ime drugim beguncem, vsemi slovenskemu narodu in nam ameriškim Slovencem posebe.

Zdeleni se mi je, da je treba tudi to povedati. In sem povedal"

— John Tancek

Poročilo o priredbi SANsovih podružnic

CHICAGO, III. — Tukajšni Centralni odbor podružnic SANSA, pri katerem so včlanjena tudi druga društva in klubovi, prizadeva vsako pomlad proslaviti osvoboditev Slovenije, ki se je mesecev maja 1945 resila suženjskih okov naci-fašističnih okupatorjev. To je menda edinstveno taka prireditev v naši novi domovini.

Taka proslava se je vrnila tudi letos v nedeljo, 24. aprila, na kateri se je prvič v Ameriki predvajal prvi slovenski umetniški film "Na svoji zemlji" in na film "Izgradnje", katera je SANSA pred kratkim prejel iz stare domovine. Filma sta 35 mm širine in zvočna, ter enake velikosti, kot jih predvajajo v gledališčih premičnih slik.

Pred začetkom predvajanja je nastopil Mirko G. Kuhel, glavni tajnik SANSA, ki je v kratkem toda jednatenem govoru pojasnil pomen te prireditev, nakar je predstavil Etbina Kristana, ki se je tudi udeležil te proslave, ter ga prosil, da spregovori par besed o današnjih prireditvih.

Brat Kristan, starš borec za delavske in človečanske pravice, je v malem toda imenitnem govoru, kakršnega zna le on napraviti — navdušil vse navzoč občinstvo, ki mu je gromovito ploskalo v priznanje njemu in njegovemu govoru.

Nato se je začelo s predvajanjem najprej manjšega filma "Izgradnje" in zatem pa filma "Na svoji zemlji", kateri je bil že precej opisan v naših listih. Dvorana SNPJ v kateri se je vse to vrnilo, je bila polna ljudstva ki je z velikim zanimanjem sledilo dogodkom, ki so se razvijali na platnu na održi. Po končanem programu se je razvila ob dobiti postrežbi natakarjev, kuhanje in dobre godbe, res pristna domača zabava, ki je trajalo pozno v noč.

Da je vsa prireditev potekla

v tako lepem redu in zadovoljstvu, se je treba zahvaliti organizaciji SANS, ki je posodila filme za to priliko, odbornikom Centralnega odbora, ki so vložili precej truda za to priredbo, obe ma govornikoma za njiju posmembene govore, in seveda vsem delavcem in delavkam, ki so tako pridno delali na svojih mestih.

Za točenje pijače so skrbeli John Turk, John Morsi, John Zvezich, Louis Zidar, Anton Garden, Anton Krapenc, Joseph Oblak in Anton Bohinc. Kuhinjo je imela v oskrbi Agnes Bohinc, ki je delala od začetka do konca. Njej je ves ta čas pomagala Helena Vich; pomagale pa so tudi Mary Arnež, Lojska Muha, Frances Vidmar in Mary Cainkar. Gostom so stregle Gloria

Bohinc in Josephine Potočnik. Vstopnice pri vrati so imeli v oskrbi Andrej Cizej in John Marolt, ki sta delala od začetka, dalje Luka Groser, Frank Aleš, Frank Smith in Jos. Vidmar. Trošne listke je prodajal Anton Trošar.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti naših rojakov in rojakinj, ki so se odzvali vabilu in posetili to prireditve v tako lepem številu, zakar se jim prav lepo zahvaljujemo, in upamo, da nas bodo ob enakih prilikah še obiskali.

Vsem in vsakemu, ki je pri tej prireditvi sodeloval ali na en ali drugi način kaj pomaga: prišršna zahvala v pozdravljenju!

Clan eksekutiva Centralnega odbora

zami. Zaprli so ga, gnali na sodišču in ga pustili na prosti pod jamčino. Ta povprečnemu Američanu povsem neznan človek se je utihotaplil v New Yorku na neko poljsko ladjo, ki je imela najprej pristati v Angliji. Eisler je potem, ko je bila ladja že daleč na morju — prišel iz skrivnega, plačal voznino in stvar bil v redu, ako ne bi bilo na isti ladji nekega anouncerja CBS. Ta je hitro po radiu povedal kaj in kako. Nato se je pričelo. Ameriška vlada je zahtevala od Anglie, da Eislerja aretira ter ga vrnje nazaj. Poljska vlada je rekla, da je to politični begunc, ki ima po mednarodnem pravu pravico zatočišča. A naša vlada meni, da v tem slučaju ne.

Begunc Eisler ni nikogar ubil, ne oropal, ne spustil kakih barak ali municije v zrak. A v tej deželi pa varujemo politične begunce, ki so napravili mnogo zločinov v pomoč ozišču v času, ko so naši fantje ginili po bojničih. Taka je naša dvojna morala. In taka je naša dvojna moralna.

Ali veste, da je Ameriški družinski koledar za leto 1949 knjiga s tako izborna vsebina, kakršne ne dobite za tako majhen denar nikjer drugje? Naročite si jo! Stane \$1.50.

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

likosti kot kakega pol ducata Proletarca. Upamo, da bo "Draža" kmalu izginjal, čeprav ne pred puščo pred katere je moral njegov prednik. On je imel saj nekaj srbskega junastva v sebi — a hlapčoni, ki v Zed. državah deklamirajo Petru, da je njihov kralj, da jim je "kakor sonce". In da je z njim "večni Bog", ki ga žari z blagoslovom srbstva — to pa je že malo odveč! Se bolj pa to, ker ti pajaci označujejo svoj šovinizem za "demokratični ideal".

Problem Japonske je preobludenost. Vzlic ameriškim atomskim bombam in drugim vojnim pogubam je prebivalstvo Japonske naraslo po zavezniški zmagi za kake 3 milijone ljudi. A riza ni in ne dela ni za vse — sploh je položaj tak, da general MacArthur ne ve kam bi v odvisnim prebivalstvom. O tem vprašanju so imeli v japonskih vladah v pojavni že mnogo razprav. Premier Šoši je vladil s strinjanjem, ki so ga vredniki z oznami, ki so za porodno kontrolo. Z njim soglaša mnogo drugih članov vlad. K temu se je oglašil tudi dr. Warren Thompson, ameriški vladni uradnik, ki studira probleme preobludenosti. V tem oziru je smatran za večička in proučil je to vprašanje že v mnogih deželah. Dejal je — "da, res, edina rešitev za Japonsko je, če uvede porodno kontrolo". — Takoj so planili nanj katoliški misijonarji in dr. Warren je bil odpoklican nazaj v Zed. države.

Ali je vsled tega problem preobludenosti, ki tlači Japonsko, kaj na boljšem? Nekoč — bilo je to davno, je še nekako bilo. Kajti ako so bili ljudje lačni, je pričela deževati mana z neba. Ali pa je sam Nazarenec napravil iz par hlebov polne jerbaste kruha in nekaj rib je spremenil v tolikano množino, da jih je bilo zadostiti za pet tisoč ljudi. Toda takih čudežev ni več. Ljudje pa se množe in če hočejo živeti, jim je potreben živež, potrebna jim je streha in še marsikaj. A glede porodne kontrole je čudno tudi v očeh protestantskih ter pravoslavnih duhovnikov, ki so oženjeni — tole: Zakaj so baš katoliški duhovniki toliko proti splošni porodni kontroli, da-si jo baš v svojem duhovniškem poklicu izvajajo toliko, da nimajo ne svojih žen, ne svojih otrok?

Ivan Molek je v svoji nedavni "Slobodni besedi" opisal odnos s Louisom Adamičem. To je Ivan napisal na naslov urednika Proletarca, ker je slednji baš v tej koloni ugotovil, da sta bila Ivan in Louis mnogo let dobra prijatelja, pa sta se končno sprila — ne da bi bilo v javnosti kdaj pojasnjeno, čemu in kako. Nu, Molek je sedaj pojasnil. A še vedno se zdi, da ni vsega povedal. Kak tak malenkosten preprič — ki ga omenja I.

+

Privedi klub št. 1 JSZ v Soboto 9. Julija

+

pri Keglu v Willow Springs, III.

Iz SANsovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

Seznam prispevkov št. 3 v sklad za zdravila. sprejetih v mesecu aprilu 1949.

ILLINOIS:

La Salle: Podružnica št. 49 SANS \$25. Theresa Vogric

\$2. Skupaj 27.00

Chicago: Johnanna Klanenik 10.00

INDIANA:

Indianapolis: Ženski klub SND \$25. Po \$5.; Val Stroy

in žena, ter Louis Urbancič in žena, skupaj 35.00

MICHIGAN:

Detroit: Podružnica št. 1 SANS; Joe in Lia Merton \$5.

Društvo št. 144 ABZ \$5. Skupaj 10.00

Podružnica št. 108 SANS: Prebik priredbe dne 27. marca

\$190. Po \$10: Gospodinski klub SDD, J. Kotar in žena,

J. Soury-Ruper in žena, ter J. Kapel in žena. E. Cvek in žena \$5. Joe Traven \$2. Po \$1: F. Henderson, John Kralj

in P. Polanska, skupaj 240.00

OHIO:

Barberton: Podr. št. 51 SANS: Društvo št. 48 SNPJ \$15.

Josephine Platner \$2, Alois Ocepek \$1. Skupaj 18.00

Canton: Podr. št. 10. SANS: Blaz. in Josephine Odar \$10.

Unity Club \$10. Skupaj 20.00

Cleveland: Podružnica štev. 39 SANS 1,000.00

Podružnica štev. 48 SANS 422.00

Euclid: Podružnica štev. 106 SANS 30.00

PENNSYLVANIA:

Acosta: Društvo št. 310 SNPJ: Po \$2: John Jurca in Jos.

Setnišek. Po \$1: Mary Jurca, Karolina Korošec, John

Miklavčič, G. Supanick in Mary Supanick, skupaj 9.00

Coverdale: Ameriški slovenski odbor 25.00

West Newton: Podružnica št. 8 SANS: Društvo št. 64 SNPJ

\$5. Po \$1: John Kobe in Mike Kotar, skupaj 141.50

WISCONSIN:

Milwaukee: Podružnica št. 56 SANS: Federacija SNPJ

\$25, društvo št. 16 SNPJ \$15, društvo št. 520 SNPJ \$20.

in društvo št. 686 SNPJ \$10. Skupaj 7.00

Sheboygan: Podružnica št. 18 SANS: Progresivne Slo-

venke, krožek št. 12 \$121.50. Po \$5: Agnes Erste, Ignac

Gerdenc in Ignac Kastelic. Joe Urbancič \$3, in Frank

Turk \$2. Skupaj 70.00

RAZNI KRAJI:

Florence, Ariz. Louis A. Ambrozich 2.50

Wyano, Pa. L. Ravnikar 2.00

Prejšnji izkaz 52,069.00

Skupaj 57,017.95

Vsem darovalcem in nabiralcem priznana zahvala!

Mirko G. Kuhel, gl. tajnik.

Karakunski prekop bo večji kot Sueški in Panamski

V subtropskem pasu, ki se razprostira med Kaspijskim morjem na zapadu in gorovjem kitajskega Turkestana na vzhodu v Srednji Aziji, so neizmerne nizine, ki so večinoma pustinje in brezvodne stepe. Slana jezero: Kaspijsko morje (jezero), Aralsko jezero, Balkaško in druga manjša jezera. Spomladi je po teh nizinah še nekaj bujne vegetacije, ker je zemlja še vlažna od zdognjega pomladanskega deževja in takrat prizene živino na pašo, čebele rojijo po cvetlicah, jate ptice letajo nad stepami. Maja meseca, ko ni več dežja, požge sonce vse do zadnje bilke, ptice odlete in ljudje odženo živino drugam; pokrajina izumre.

Po končanem preseljevanju azijskih plemenc v 13. stoletju se je v Srednji Aziji osnovala večja država turških knezov iz Hive (takratno glavno mesto) imenovana Harezm, ki je obsegala Turkestan, Perzijo in Avganistan ter segala preko meja sedanjosti Indije. Medtem ko je pozneje v 16. stoletju prešel severni del pod rusko oblast, je Turkestan ostal neodvisen in imel svoje vladarje kane v Hivi še po vladanju Petra Velikega in sele v preteklem stoletju je popolnoma prešel pod rusko oblast. Ta velika pokrajina se sedaj deli na štiri sovjetske republike, in sicer: bolj na severu je 1. Ka-

zansko — Kirgizijska z glavnim mestom Alma — Ata (Kazah in Kirgizi so mongolskega plemena) z glavnim mestom Taškentom, ki ima čez pol milijona prebivalcev. Za čas prve svetovne vojne je bilo tu mnogo avstrijskih vojnih ujetnikov, posebno tistih, ki so branili galičko trdnjava Przemysl. 3. Tadžikistan bolj na jugu proti Afganistanu, ki ima glavno mesto Stalinabad (to je Stalinovo mesto), ki je novo in popularna moderna zidana. Tadžiki niso mongolskega plemena temveč Iranci (Perzijci). 4. Turkmenistan se razprostira proti Kaspijskemu morju in je naseljen s Turki, glavno mesto je Ašhabad.

V Kaspijsko morje se od srednjeevropske strani ne izliva noben reka: Amu-Darja in Sir-Darja se izlivata v Aralsko jezero. Amu-Darja je zelo zahrbtna reka; nje vodovje leže ponekod počasi ob gostem grmovju trsja, drugod drvi in poplavljajo ter odnaša nizke bregove, ponekod pa se cepi v več rokovov, ki se po izgube v pesku in menjajo tek napravlja nove struge. Ta reka se je po mnjenju učenjakov v starih časih izlivala v Kaspijsko morje, torej je nje vodovje oblikoval Turkmenijo, polagoma pa je zaradi mehkih ilovnatih tal uhajala reka bolj na sever v smeri hivinske zelenice (oaze). Hivinci so znali uporabiti poslopje.

mezne tokove svojevoljne reke in jo še bolj okrenili z nasipi in jezovi, tako da se je začela izlivati v Aralsko jezero. Ko je reka zapustila prej rodovitne turkmeneske pokrajine, so se prevorile v pustinjo, imenovano Kara-Kumi, t. j. črni pas-brežvodna in neplodna pokrajina, in nekaj glavnih mest stare države Korezma Gurgandž je prepolnil. S spremenjenim tokom je voda oddajala le eno petino svojega vodovja v korist prebivalstva, ostala večina pa se je vila v Aralsko more.

Strokovnjaki so razmišljali, kako bi z vodovjem Amu-Darje namakali rodovitne, toda izsušene planjave Turkmenije in Hodža Nefes, poslanec turkmenega naroda, je prišel v Petrogard do carja Petra Velikega prosiši pomoci. Car Peter mu je ugodil, sestavil in odpolaš ekspedicijo, ki naj bi šla proučiti zemljo ob Amu-Darji. Naročil je, naj gredo do hivinskega kana in naj prouče, kako bi preusmerili te reke v staro strugo in s tem zgradili ustje, ki vodi v Aralsko jezero. Toda hinavski kan je to ekspedicijo dal poloviti in pobiti. Tu se je končal prvi poizkus priprav za namakanje pustinje Kara-Kumi.

Toda, načrti Petra Velikega niso bili pozabljeni in ko so Rusi v preteklem stoletju zavzeli državo Horezm z glavnim mestom Hivo, je poročal tedanjem generalni poročnik Gluhovski, da bo Rusija načrte Petra Velikega moralna prej ali slej udejstviti.

Karakumski prekop naj bi usmeril vodovje Amu-Darje preko pustinje po najkrajši poti do zemlje, ugodne za bombaževanje. VF Kara-Kumi so si sledile ekspedicije, a se vračale z malenkostnimi uspehi.

Leta 1912. je inž. Jermolajev hotel napeljati vode Amu-Darje v Marijsko in Tedžensko zelenico (oaz) tudi raziskovalci niso našli sledu prvotne struge in Rusija je še nadalje posiljala v Ameriko zlato za nakup bombaža. Prešla so desetletja in Kara-Kumi je postal še vedno brez vode. Projekt za prekop je našel še v sedanji dobi, v dobi Stalinskih petlet, svojo rešitev.

Verjetno se o nobeni reki na zemeljski obli ni toliko pisalo kakor o Amu-Darji. Sovjetska vlada je poznala veliko važnost karakumskega kanala. S praviljalnimi deli niso prekinili v času vojne in ko so na frontah divljali boji, je v Turkmenijo bila poslana nova ekspedicija. Po razräjenem pesku so prišli raziskovalci na staro šahovsko pot "šajlon". Po teh pustinjskih stezah so se nekoč premikale bogate karavane iz Hive v Indijo. V mnogih stoljetjih so se tla v pesku vdala, nastala je nekaka nizina in vprav ta je sedaj obrnila nase pozornost inženirjev: dognali so, da bi po njej lahko speljali strugo kanala. Začeli so s topografskimi deli, teda ugotovili so, da bi se stroški ne izplačali, če bi za strugo vzel "pot šahov". Kljub navideznim neuspehom so delo nadaljevali drugi strokovnjaki; opazovali so stremec terena v tem enoličnem peščenem morju; za topografi so prišli geologi, ki so določili karakter in posebnost ozemlja, s katerim so se ne mogli omeniti vseh. "Cipse" je prodajal sin pokojnega L. Volka, ki je za očetom prevzel blagajništvo in je ostal v tej službi. Njegova žena je hči znana Prešernovega pevca Stanislava Možine.

Nekega dne je ekspedicija prišla do starega mesta Mari: hiše, trdnjave in mošeje so bile v razvalinah, struge namakalnih jarkov pa zaraščene z divjo bodečo travo. Ob reki Murgab, ki pričaja iz iranskih obmernih grebenov in teče v smeri od juga proti severu v pustinje Kara-Kumi, so bili že zdavnaj namakalni jarki, pa je prišel v 13. stoletju Džingiskanov sin Otogaj kan in dal razrashiši nasip. Suntanlen na reki Murgab, ki je reguliran vodno vseh namakalnih jarkov. Tem je uničil delo mnogih vekov in pokrajina se je spremenila v pustinjo.

Da, pri začetnih bolečinah bolezni, ki se naselijo na žrelni sluznici in na mandeljnih. Dobro bi bilo, le, da bi nadomestila volneni ovoj v zlažno oblogo; veliko rute namočimo v mlačni vodi, očnemo in položimo okrog vrata, nato še kos flanele ali volneno ruto in obkladek je gotov. Skoraj smo pozabili na priljubljeno grjanje. Seveda ni

ka presegal Sueški in tudi Panamski prekop. Glavna zgradba prekopa bo poleg gorske vasi Basaga. Od tu se vodovje Amu-Darje spušča v kotlino Kefijski Uzboj, kjer nastane veliko umetno jezero s površino 82 kv. km. Od tu izpelje prekop do postaje Tahmet na železniški proggi, ki pelje v Ašhabad; dalje bo šel preko peščene pustinje Bajram-Ali in Mari, nato proti jugu in bo znova presek z železniško progo. Tu ga bodo zajezili z velikim nasipom, strugo reke Murgab pa bodo napolnili s 3 milijardi kub. metrov vode, s čimer bo množina vode v njej povečila. Po 606 km. se bo ta v vsem teku plovni kanal usmeril dalje proti zapadu do samega glavnega mesta Turkmenista Ašhabada.

Tako ukrčena reka se bo po enem rokavu izlivala kot prej v Aralsko morje, drugi del reke v Kaspijsko morje; tretji del pa v Uzbekistan, toda vsa voda bo služila za namakanje karakumskih pustinj.

Z gradnjo Karakumskega kanala so že pričeli in kmalu se bodo v karakumskih pustinjih pojavili graditelji; z železniškim škratjanjem se bodo zajedle v dno kanala črpalki ekskavatorjev in metale ven gore peska. Končno se bodo odprli jezovi in vodovje Amu-Darje bo vdrla v kanal. Obenem s stroji pojdejo v kanal plavajoče hiše delavcev, tovorne ladje na vesla, tovorni parniki in motorni čolni. Tako bo ta kanal zvezal Guardukutitanski obrtni okraj s kmetijskimi ozemlji reka Murgaba in Tedžena. S tem, da obogati Amu-Darje tudi dve reki s svojim vodovjem, se poveča površina turkmenega ozemlja, primernega za setev, za 230,000 ha. Zaradi obilne in dobre krme se bo dvignila živila, lov in ribolov. Bombaž, zito, riba, meso, buče, zelenjava, sadje, nafta in obrtni izdelki bodo nalagani na tovorne ladje, jih odpremljali po znamenitosti kanalu in v doslej zapuščene kraje se bo znova naselilo blagost.

Leta 1912. je inž. Jermolajev hotel napeljati vode Amu-Darje v Marijsko in Tedžensko zelenico (oaz) tudi raziskovalci načrta načrta. V Sovjetski zvezni so zgradili radioteleskop, ki bo zaznalo svoje moči in tehnične potpolnosti nudil zvezdosoščevem dosti Jasnejsko sliko našega vesma, kot vsi današnji aparati, ki so jih do danes uporabili.

"Slovenski dom" imel lepo priredbo

CHICAGO — V soboto 7. maja se je vrnila na north side lepa prireditev društva Slovenski dom it. 86 SNPJ, ki je bila ob enem slavnost bivšega društva "Gorenjec" it. 104 SSPZ. Sedaj je združeno s prvoimenjenim društvtom. Izmed ustanoviteljev so bili navzoči in predstavljeni Peter Shular, Joe Stirn in Mike Ribnikar.

Slavnost je otvoril Ludvik Katz, nato je sledilo nekaj pevskih ter deklamacijskih točk, govornik pa je bil gl. predsednik SNPJ. Joe Culkar.

Te priredbe so se udeležili tudi mnogi prijatelji društva it. 86 iz zapadne strani — a lahko bi jih prislo še celo več, ker dvorana, v kateri se je slavnost vrnila, je tako prostorna in pričutna. Izmed glavnih odbornikov so prišli Joe Culkar, Anton Garde, Filip Godina, Anton Trojar in F. Zaitz. Igral je Kovichev orkester in peli sta šestri Kovich.

Šešli smo se z našimi starimi znanci, kot sta društvenika J. Morsi, J. Turk, z L. Katzom, ki je bil že omenjen, z Benčanovimi ljudmi — in z mnogimi drugimi, ki jih je bilo toliko, da bi ti ne mogli omeniti vseh. "Cipse" je prodajal sin pokojnega L. Volka, ki je za očetom prevzel blagajništvo in je ostal v tej službi. Njegova žena je hči znana Prešernovega pevca Stanislava Možine.

Društvo je imela s to priredbo velike stroške, vendar je upati, da bo vzdol temu tudi precej prebitka.

O bolečinah v grlu

Jokajoč in v vročo glavo pride otrok k materi in toži o bolečinah v grlu. In kaj napravi? Položi otroka v posteljo, mu da piti vročega čaja in načini tako, kakov je v takih primerih navada: vzame volneno ruto in mu jo ovije okrog vrata. Je mati postopala pravilno?

vedno pripomoreti; potrebno pa je tedaj, kadar površča bolečine v grlu posušena, služnica. Za grjanje je dober kamličaj, kateremu dodamo čajno žlico na navadnega glicerina, ne smemo pa grgrati kadar imamo gnojno angino, kajti vsak vnet organ potrebuje miru.

Bolečine v grlu niso same po sebi nobena bolezen, temveč le znak različnih bolezni. Tato najmati vedno poklicke zdravnika, kadar so pri otroku bolečine v grlu združene z vročino, kajti možno je, da ima otrok angino ali vnetje mandeljnov, kar je pri marsikater mladom človeku povzročilo vnetje ledvic, sklepni revmatizem, srčno napako itd.

Toda ukrčena reka se bo po enem rokavu izlivala kot prej v Aralsko morje, drugi del reke v Kaspijsko morje; tretji del pa v Uzbekistan, toda vsa voda bo služila za namakanje karakumskih pustinj.

Tudi angina ni sama po sebi bolezen; lahko jo povzroči površčiči raznih gnojnih vnetij, je pa lahko tudi delni pojavi skratinke ali celo difterije. Zato vsaka mati najbolje/napravi, da poklicke zdravnika, čim bo otrok imel vročino in bolečine v grlu.

Radioteleskop

V Sovjetski zvezni so zgradili radioteleskop, ki bo zaznalo svoje moči in tehnične potpolnosti nudil zvezdosoščevem dosti Jasnejsko sliko našega vesma,

LITTLE LUTHER

By JOHN PAINE

"A very eminent man agrees with me, Luther, so I must be right," crowed Mr. Dilworth, the Dimity Diaper czar.

"You and Herbert Hoover are always right, Pop. If everyone gets out and sells apples, prosperity will be right around the corner."

"Never mind the swift talking, you hooligan. I am not talking about Herbert Hoover and I am not talking about apples. I am talking about Sir Norman Angell and the Common Man."

"I have heard of both. What did the Common Man say, Pop?"

"The Common Man didn't say anything, and if he did I would not listen to him. But Sir Norman Angell, the eminent British economist, said something which I think you should absorb."

"Oh, boy, Pop—I hope he said 'banana split!'"

"Nothing of the sort. Sir Norman said the Common Man should be absorbed. He said men should be uncommon. And that's what I always say."

"That's a very intelligent remark Sir Norman Angell made, Pop. Does he get paid for saying things like that, or do they just drip out of him like oil from a cracked crankcase?"

"Sir Norman, my lad is brilliant. So long as he agrees with me, I will tolerate no disagreement with him."

"Very well, Poppa. But would you mind translating Sir Norm's speech? What does it mean?"

"It means that the sooner we stop being do-gooders and stop trying to help the Common Man and the sooner we begin stressing individual dignity, initiative, foresight, know-how and—I hope—profits, the sooner everything will be hunky dory."

"Did Sir Norm put it that way?"

"Of course not. He's too polite. But that's the way I put it."

"What, Pop, is your idea of the uncommon man?"

"To my mind, Luther, the uncommon man would be someone who didn't eat, didn't rest, didn't need a roof over his head, and could work a 24-hour day for nothing without tiring."

"You mean, a sort of human shmoos?"

"An excellent idea, my boy."

"And how do you propose to develop this uncommon man?"

"Education, my lad. Education and the Taft-Hartley Law."

"The Taft-Hartley Law won't prevent people from wanting to eat, Pop."

"Properly enforced, my boy, and surrounded with some of the other legislation I have in mind, it won't make any difference whether people want to eat or not. And if it makes no difference, who cares whether they want to eat?"

"They care."

"Who does?"

"The people, Pop."

"The people? I never pay any attention to the people."

"But wait 'till they start paying attention to you, Pop!"

Layoffs Announced

Westinghouse and General Electric—the two major producers of electrical products—both announced layoffs as a result of what they called declining consumer demand.

Westinghouse said it had laid off 2559 since the beginning of 1949. General Electric's Erie, Pa., plant officials announced they would "furlough" 1200 workers by the end of April. A layoff of over 600 workers from the Philco Corp.'s Philadelphia refrigerator plant was described by a company spokesman as "an adjustment."

Two small boys put their grimy hands side by side on the counter. "Mine's dirtier'n yours," said one joyfully.

"Huh," said the other, "you're two years older'n me."

THEY SURE ARE AGIN IT

By GARRY FULLERTON

They sure are "agin' it. The "they" are the fat-cats of free enterprise, and the "it" is Socialism.

The minimum wage law, for example, is "clear Socialism." If you don't believe it, just ask Representative Ralph W. Gwinn (Rep., N.Y.). The bill, HR 3190, sets the minimum wage at \$.75 per hour. This outrageous wage, says Rep. Gwinn, would have to be paid to every working man, woman and child, even a baby sitter.

CLUTCH VESTS

Other vested interests are also clutching their vests in terror at this monster. James H. McGraw Jr., of McGraw-Hill claims that the Spence Bill is the second step in socializing industry. The first, you know, is higher corporation taxes which the President has called for. In full page ads in a number of leading papers, Mr. McGraw notes that "The election of November 2, 1948, gave no mandate for Socialism." Therefore let's have no more of this foolishness about higher corporation taxes.

Best of all, though, is the Socialist penetration into that inner sanctum of reactionary capitalism, the Pennsylvania Railroad. The action of the Pennsylvania in stopping payment of bills of the Long Island Railroad, claims a local daily,

"gives rise to suggestion of socialist cure, and so is harmful to the entire free enterprise system." Pennsy officials should realize," continues the editorial, "that if they arouse sentiment for state ownership of the LIRR it will be only a matter of time before the same befalls Pennsy itself."

LABOR'S WRAITHS

By Edwin A. Lahey

WASHINGTON—Some curious ghosts from the dark crannies of American industrial history hung on the temporary steel girders in the House of Representatives chamber when debate began on repeal of the Taft-Hartley Act.

The ghosts were brought in by grizzled men who were organizing labor when that was a dangerous occupation, when unions met under a viaduct or in the conspiratorial atmosphere of the back room of a saloon.

These oldsters, who still haven't learned to wear a dinner jacket, like their younger, book-learned colleagues in Washington and the big towns, sat in the galleries, hunched forward with grim faces, while members of Congress made vociferous speeches to large banks of empty seats.

These oldsters, who still haven't learned to wear a dinner jacket, like their younger, book-learned colleagues in Washington and the big towns, sat in the galleries, hunched forward with grim faces, while members of Congress made vociferous speeches to large banks of empty seats.

One could faintly distinguish among the wraiths in the girders the sharpies from the West Virginia coal mining camps, who used to discourage attendance at clandestine union meetings with strip teasers who would lure the coal diggers to less somber doings than a discussion of conditions in the pits.

There were shadows of the famed and dreaded coal and iron police of the Pennsylvania industrial valleys, who didn't need any court order to run an organizer out of town.

There were Colorado militiamen, burning the tents of the Ludlow strikers, and finding the bodies of women and children in the wreckage.

There were Pinkertons fighting pitched and bloody battles with Carnegie Steel strikers in Homestead, Pa., the ferocious Pinkertons whose only visible heirs today are the paunchy, good natured men in gray at the race tracks, whose chief task is the quiet removal of drunks from the premises.

There were even more up to date ghosts—those of the men killed in the "Little Steel" strike of 1937, ghosts of the terrified deputies and the ravaging sit down strikers in the bog battle at Fisher Body plant No. 2 in Flint, Mich., in 1937.

Big Bill Doherty, head of the A.F. of L. letter carriers, was in the gallery. So was Smolie Chatak, a Yugoslav who spent most of his life digging coal in Pennsylvania, and who now is Phil Murray's man in Harrisburg. In another row was a

JUST AN INCIDENT

By Edwin A. Lahey

The other day one of the Washington newspapers carried an "unimportant" story about an "unimportant" woman employee at the Pentagon who didn't like the kind of milk served at Pentagon cafeteria.

The young lady began circulating a petition, asking that the cafeteria switch back to a brand of milk they formerly used.

A lieutenant-colonel stopped the young lady in a snack bar, asked her her name and where she worked. She told him such information was no concern of his.

"I'm going to have you picked up," said the officer—and he did. She was taken a short time later to an Army office and questioned. She was released, then called back.

On the second trip the young lady's boss, an attorney, went along. After listening to the questioning, he told the colonel, "I think you're a little out of order."

Said the officer, "Well, how do we know she's not a Communist?"

Said the boss, "Now I know damn well you're out of order!"

What happened was, of course, "just an incident" insofar as the public welfare is concerned, but it serves to illustrate the type of crackpot thinking on matters ideological which permeates a large part of official Washington.

The reporter who wrote the story said it "illustrates what a stupid thing a Gestapo can be."

EARTH SLOWING

People who "don't even know the right time" have some distinguishing company—Sir Harold S. Jones, who keeps the world's official "Greenwich time" at an observatory near London, England.

Here recently, he said neither he nor other astronomers are sure of the right time, because the earth is revolving more slowly than it used to, and time is measured by the 24 hours in which the earth goes around once.

If the earth continues to slow down, Jones pointed out, the 24-hour day will ultimately be more than a month long.

Try worrying about that, if you need any more worries.

proof reader from a Chicago newspaper, on strike for a year and a half, the most serious threat ever encountered by the International Typographical Union in a century of democratic trade unionism.

Rightly or wrongly, these men in the gallery believe the Taft-Hartley Act took away what they fought for all those years before Roosevelt came along and made the job of organizing a lead-pipe cinch.

—Chicago Daily News

THE MARCH OF LABOR

IS A RECESSION HEALTHY?

Mr. Earl O. Shreve, president of the United States Chamber of Commerce, told that organization that a business recession is a sign of health and will lead to a sounder prosperity, according to an Associated Press report, dated May 3, from Washington, D. C.

We are not going to contradict Mr. Shreve, because we know that what he was talking about was the capitalist private-profit system and not the welfare of ordinary people who must live under that system.

We believe we can see how big business would welcome a recession, or even an all-out depression. That would do a lot of things for the private-profit economy that big business would like to see done. For one thing, it would bankrupt lots of small businesses and permit those big capitalist combinations that survived to increase their holdings and consolidate their power over the people.

But in the meantime, millions of Americans would suffer reductions in living standards, in financial security and in personal freedom.

That's one trouble with this capitalistic economy; it is able to provide jobs for a large section of the working class only when it is unhealthy—that is, when it is wasting and piling debts upon future generations.

Working people can't afford a healthy capitalism. Neither can the so-called "middleclass." Peace is healthy. But many workers and small businessmen would be ruined if all spending for wars, past, present and contemplated, were to stop. Inflation purges the economy of a lot of false buying power. But inflation would destroy the value of workers' savings accounts and insurance policies along with buying power wrapped up in the bonds of the middleclass. So nobody but the very rich wants that kind of health.

The trouble is that the objectives which are the basis of capitalism are socially unhealthy. The aim is to exploit workers for the benefit of the few; to produce surpluses for sale and profit instead of for human welfare; to create credits in the hands of the clever and strong rather than to build a world in which human beings will co-operate for the good of all.

We believe it is true that the anti-social private-profit game has become so congested with phony credits in the hands of a few people that a physic is in order. Recessions and depressions get rid of some poisonous accumulations. They're good for the economic system, and why should the Chamber of Commerce care about what they do to the common man?—Reading LABOR ADVOCATE.

Bread Made of "Chemicals" Is Poor Imitation of the Kind Grandma Baked

Grandma's home-made bread smelled good, tasted good, was good—full of real food.

Most bakers' bread today contains less food and more "chemicals." The bread you buy tomorrow may be practically foodless, made mostly of chemical factory products.

These changes in the "staff of life"—the food which everybody eats and upon which the poor particularly depend—are the subject of a bitter controversy now raging in Washington, with powerful lobbies on each side of the dispute.

The lobbies represent big advertisers, so daily newspapers are saying nothing about the fight, thought it is important to all the American people, especially parents who are trying to raise strong and healthy children.

Push Peculiar Bill

The under-cover struggle about bread is going on in two places—Congress and the Food and Drug Administration. The "F. D. A." is the Federal agency set up to guard against harmful medicines and food products.

In Congress, some flour milling interests are trying to put through a bill which would make it practically impossible for the F. D. A.

Gave Dogs "Fits"

Proving that a flour miller or other food manufacturer deliberately set out to injure people's health would obviously be a hopeless undertaking.

Why does the Flour Lobby propose such a bill? Some observers see the answer in this situation:

In recent years, the millers have been artificially "aging" their flour with a chemical called "asene." This increased the profits of both the millers and baking companies, by speeding up production of the flour and making it easier to put through bread-mixing machinery.

Medical scientists discovered that bread made with "aged" flour gave "fits" to dogs which ate it. It seemed probable that such breads are also harmful to human beings.

—LABOR

INDUSTRY'S OWNERS GET TOUGHER AS "DISINFLATION" KILLS JOBS

Can't Be That Bad

According to Dr. Julius Schreiber, president of the Northern Virginia Mental Hygiene Society, "general hell is abroad in the land."

"Fear of war, fear of loss of savings due to runaway inflation, fear of loss of job, fear of depression, lack of housing and medical services," and other "gnawing anxieties," the good doctor said, are inflicting upon millions of the American people these results:

"Mental ills, stomach ulcers, abounding aches and pains, disrupted family relationships, and misplaced hate for scapegoats."

Your Mother Raised Her Boy To Be A Soldier

Remember the old song of more than 30 years ago: "I Didn't Raise My Boy To Be a Soldier?"

If you're a young fellow you probably don't know much about that lyric, because, while it was very popular for a time, it was heard no more after the policymakers of these United States decided to draft American youth for action in World War I.

Well, it's just as well that such a song should be forgotten, because it just isn't true. Your mother did raise you to be a soldier. And if you don't believe it you don't know as much as you should about the laws of the land and the current interests of the lawmakers of Pennsylvania.

It will surprise most Pennsylvanians to know that ever since the year 1899 every male citizen of the Commonwealth has been a member of the militia. The law has not been used. It has not been needed. But there it has been all the time.

Now we learn that another and stronger law to make soldiers of us is in the making. In fact it has already been approved by the State Senate and now is being considered seriously by the lower state law-making body.

The new bill would empower the governor to use the draft process whenever he saw fit to put it in the National and State militia. All of you! Since it would not be practical to put everybody in uniform, the new law—if it becomes a law—will divide you into two classifications, organized and unorganized. When the Governor would want you he'd "organize" you.

It seems to us that the workers of Pennsylvania, who are the majority, would feel uneasy about this proposed legislation which already has been enacted by the Senate. But perhaps they don't remember that a man named Harry S. Truman believed that putting workers in uniform was a good way to break strikes.

Perhaps, too, the American people don't know that it was in the militarized nations of Europe that Democratic processes were first abridged.

It wouldn't be to the advantage of unionists if employers would seize upon the slump in employment as an opportunity to lower wage standards . . . and if in the midst of an important strike workers were "organized" into the state militia and either sent far out of the strike orbit or ordered to do as

—Reading LABOR ADVOCATE